

Тема 6. Система
критики глобалізації.
Альтерглобалізм:
сутність і базова
програма

План

1. Система критики глобалізації.
 2. Історія розвитку та становлення ідеології альтерглобалізму.
 3. Представники альтерглобалізму: ідеї та погляди.
 4. Мета та основні напрями альтерглобалізму.
 5. Програми альтерглобалізму.
-

Глобалізація

це багатогранний процес, який справляє неоднозначний і суперечливий вплив на світове господарство, економічну безпеку держав і розподіл між ними виникаючих господарських вигід та загроз. Глобалізація має як переваги, так і недоліки.

Переваги та недоліки глобалізації

Переваги

прискорення уніфікації та поширення передових технологій; стійкість функціонування інформаційної мережі; розвиток творчості та нововведень; економічне зростання на основі інтенсифікації економічного, наукового, культурного розвитку народів; удосконалення механізму розподілу ресурсів, підвищення ефективності їх використання на основі розвитку глобальної конкуренції; підвищення якості життя, поліпшення добробуту сімей, розширення можливостей вибору та доступу до нових ідей, знань; посилення міжнародної координації на базі формування економічного середовища, що ґрунтується на уніфікованих принципах і правилах, зменшення загрози міжнародних конфліктів і війн; поширення ідей гуманізму, демократії, захисту громадянських прав і основних свобод людини.

Недоліки

породжує загрози та ризики, такі як: ризики технологічної диференціації, консервації технологічної і соціальної відсталості країн внаслідок їхньої неконкурентоспроможності, слабкості ресурсної бази; глобальної нерівномірності економічного і соціального розвитку, посилення стратифікації і диспропорцій світової економіки; поглиблення розриву між товарними і фінансовими ринками, загрози глобальних криз; деградації неконкурентоспроможних виробництв, зростання безробіття, викликаного структурною перебудовою та новими вимогами до якості робочої сили, загострення соціальних проблем, ослаблення національних систем соціального захисту; загострення міжнародних конфліктів, національної та релігійної нетерпимості, створення глобальної мережі злочинного бізнесу, міжнародного тероризму; втрати національної ідентичності, руйнування звичайного способу життя, ціннісних орієнтирів, стандартизації національних культур; транснаціоналізації екологічних, економічних, технологічних проблем, глобальної ядерної катастрофи.

Основні суперечності

потреба у стабільності	розповсюдження локальних осередків нестабільності, міжнародної злочинності і тероризму
становлення єдиного економічного простору	Виникнення потужних регіональних блоків
об'єктивна тенденція до збільшення обсягів виробництва, зростання продуктивності праці	спрямованість до поглиблення поляризації доходів і споживання
підвищення ефективності світової економіки	падіння життєвого рівня значної частини населення
ефективність вільного переміщення капіталів	руйнівна спекулятивна діяльність світової фінансової еліти
фінансовим капіталом і віртуальним сектором, промисловим капіталом	реальним сектором глобальної економіки
посилення культурного розмаїття	культурне нівелювання згідно зі стандартами поп-культури

Становлення ідеології альтерглобалізму

1988 р. канадські активісти та націоналісти активно протестували проти лібералізації торгового режиму між США та Канадою, вважаючи, що це спричинить скорочення робочих місць, соціальних програм і призведе до втрати культурної ідентичності. Підписання угоди про створення Північноамериканської зони вільної торгівлі (НАФТА) викликало протести в усіх країнах континенту.

1997 р., Париж – масові виступи проти прийняття Міжнародної угоди з інвестицій, що були організовані рухами і організаціями, які виступають за «глобальне громадянське суспільство».

наприкінці 1999 р. – масовий рух у Сіетлі проти розширення сфер діяльності СОТ.

Альтерглобалізм (альтернатива глобалізму) – це теорія й ідеологія демократичної глобалізації, ідейно-політичного обґрунтування нового світового порядку з позицій широкої демократичної громадськості.

Альтерглобалізм – соціально-політичний рух, який виник наприкінці ХХ ст. і виступає за глобалізацію в інтересах громадян. Він ставить за мету змінити основні параметри глобалізації.

Загальні цілі антиглобалізму - висунення альтернативної концепції побудови світової системи, майбутні учасники якої не претендують на монополізацію прав глобального управління, а керуються у своїх діях існуючою в суспільстві громадською думкою.

Основні принципи антиглобалістів – це: солідарність, співробітництво і відповідальність; організація на принципах вільної, добровільної і ефективно діючої асоціації; самоорганізація і самоуправління.

За ідеологічною ознакою рух може розглядатися як:

- 1) протест проти системи, мотивований етичними міркуваннями;
- 2) виступи за реформу існуючої міжнародної економічної системи і надання їй демократичного, соціального і екологічно орієнтованого спрямування;
- 3) боротьба за створення альтернативної системи управління в рамках світової економіки;
- 4) радикальні виступи проти капіталістичної системи у цілому.

Учасники руху проводять «соціальні форуми», на яких аналізується процес глобалізації, обговорюються способи опору та альтернативні пропозиції. У цілому, етапність дій антиглобалістів може реалізовуватися:

1) у короткостроковій перспективі – шляхом зриву конференцій, зустрічей, заходів наднаціональних організацій та концернів поряд з цілеспрямованим завданням надання збитків окремим корпораціям, підприємствам через бойкотування, пошкодження майна, хакерські атаки на системи управління;

2) у середньостроковій перспективі – анулюванням або реорганізацією та демократизацією конференцій існуючих наднаціональних організацій і таких, як СОТ, МВФ, Світовий банк;

3) у довгостроковій перспективі – розробленням альтернативних варіантів прийняття рішень щодо усунення соціальних, економічних, екологічних розбіжностей між державами.

Програма антиглобалістів передбачає розвиток двох взаємопов'язаних напрямів –

трансформістського (зміцнення системи самоуправління): ідея обмеження впливу фінансового капіталу і тим самим оздоровлення сучасної капіталістичної системи

руйнівного (протидія укріпленню влади корпоративного капіталізму): відмовляється бачити в державі нейтральний інститут регулювання і стимулювання розвитку національного добробуту. Він закликає до демонтажу державних структур на користь самоорганізованого суспільства

Модель глобалізації, яку пропонують прибічники альтерглобалістського руху:

- відновлення рівноваги між ринковими і зовнішніми регуляторами у світовому масштабі;
- гуманізація і орієнтація на загальнолюдські цінності, дотримання громадянських прав і свобод, визнання культурної самобутності усіх народів світу;
- розвиток діалогу та партнерства цивілізацій, проголошення взаємодії і співпраці універсальних форма людських відносин, перевага економіки над політикою;
- забезпечення балансу інтересів і рівності можливостей для всіх країн, визнання специфічних потреб розвитку;
- демократизація діяльності міжнародних організацій, формування ефективного механізму координації дій національних держав;
- усунення практики подвійних стандартів у відносинах між країнами, ліквідація штучних бар'єрів для поширення знань та інформації, розширення доступу до нових ідей, науково-технічних досягнень з метою зростання добробуту і якості життя населення всіх країн;
- забезпечення більшої інформованості суспільства щодо проблем глобалізації, залучення незалежних громадських і наукових організацій до розробки та прийняття господарських рішень на всіх рівнях влади;
- екологічна і соціальна спрямованість економічного розвитку, гармонійне відтворення людини, соціальних відносин, чистого довкілля;
- формування багатополюсного світу, співпраця національних держав і міжнародних організацій у вирішенні глобальних проблем.